

**การจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่
อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี**
**Knowledge Management of Village Funds of Channasut,
Village 7, Phochongai Sub-district, Bang Rachan District,
Sing Buri Province**

ธัชพล ทิธี, * จุฑามาศ พรรณสมัย, ** และชลิดา แสนวิเศษ***
Thatchapon Teedee, Juthamard Pansamai and Chalida Sanwised

Received: September 16, 2021 Revised: October 4, 2021 Accepted: November 10, 2021

บทคัดย่อ

การจัดการความรู้ถือเป็นกลไกและเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนและองค์การ ให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ และป้องกันการสูญหายของความรู้ โดยอาศัยกระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี 2. ศึกษารูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรเป้าหมาย คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มาอย่างเฉพาะเจาะจง 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แก่นสาระ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ 1. การบ่งชี้ความรู้ ด้านโครงสร้าง และด้านทุนและการบริหารจัดการ 2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ ได้แก่ การเข้ารับการอบรม สัมมนา และการแลกเปลี่ยนระหว่างคณะกรรมการ แบบทางการและไม่เป็นทางการ 3. การจัดการความรู้ คือ มีการบันทึกระบบการเงินเป็นลายลักษณ์อักษร 4. การประมวลความรู้ คือ มีระบบเอกสารต่างๆ จัดเป็นเอกสารแบบง่าย ๆ อ่านเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และ 5. การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ โดยมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย 1. การตั้งเป้าหมายที่

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ชัดเจน 2. ภาวะผู้นำ 3. การคัดเลือกบุคลากร 4. การกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง 5. การบริหารจัดการความเสี่ยง และ 6. กระบวนการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, การบริหาร, กองทุนหมู่บ้าน

Abstract

Knowledge management is perceived as an essential mechanism and tool to developman and organization in order to increase organization efficiency and prevent loss of knowledge by means of systematic cognitive management. The objectives of this research were to study 1) the knowledge management regarding the village funds of Channasut , Village 7, Phochongai Sub-district, Bang Rachan District, Sing Buri Province and 2) the administration model of the village funds of Channasut, Village 7, Phochongai Sub-district, Bang Rachan District, Sing Buri Province. This study employed the qualitative method, and the sample, selected by purposive sampling, was nine village fund committee members. The instruments comprised documentary research, interview, and group discussion. The data were analyzed through content analysis and verified by means of triangulation technique and thematic analysis as well.

The results revealed that 1) the management knowledge of village funds consisted of five significant stages, namely 1. Knowledge Identification in regard to structure, fund, and management, 2. knowledge creation and acquisition such as trainings, seminars, formal and informal exchanges among committee members, 3. Knowledge management related to written records of a funding system, 4. knowledge codification with a simple and uncomplicated document system, and 5. Knowledge Transfer and utilization with continuous development; 2) the model of village fund administration included 1. identification of clear goals, 2. leadership, 3. personnel recruitment, 4. effective benefit distribution, 5. risk management, and 6. participation process.

Keywords: Knowledge Management, Administration, Village Funds

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลเมื่อปี พ.ศ. 2544 และมีการดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง (พิเชษฐ์ ตระกูลกาญจน์, 2561, หน้า 102) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการปล่อยสินเชื่อให้กับสมาชิกของหมู่บ้าน โดยแต่ละหมู่บ้านจะได้รับเงินทุนจำนวนเท่ากัน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเรื่องการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง (Kaboski & Townsend, 2011, p.107) รัฐบาลชุดปัจจุบันใช้นโยบายกองทุนหมู่บ้านในการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจโดยให้ความสำคัญกับภาคการผลิตการค้าบริการ และให้ประชาชนได้มีเงินทุนหมุนเวียนในการพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้และลดรายจ่าย (ธนสาร ธรรมสอน, 2564 หน้า 340)

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) หมายถึง กระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร นำมาพัฒนาให้เป็นระบบที่เหมาะสม ณ เวลาที่ถูกต้อง เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศร่วมกันในการปฏิบัติงาน เข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) (ณัฐपालิน เบ้ง, วิชา วรวงศ์, เหมิกา สิริโรจน์พร, สุพัตรา สินธบัว, และอุไรวรรณ ทวยจันทร์, 2563, หน้า 4; สิทธิพร ชูสิทธิ์, จุฬารัตน์ วัฒนะ, และชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย, 2561, หน้า 133) นอกจากนั้นยังมีความหมายของความรู้หลายแนวคิด ได้แก่ ความรู้ คือ การพิสูจน์ความเชื่อที่เป็นจริง (Firestone & McElroy, 2003 อ้างใน สัญญา เคนาภูมิ, 2557, หน้า 19) ความรู้มี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ยากต่อการถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ เช่น ทักษะในการทำงาน หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ การตัดสินใจ โดยผลการถ่ายทอดความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล ก่อให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนของตัวบุคคล 2) ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร วิทยุ เอกสาร หนังสือ คู่มือต่าง ๆ (Nonaka, 1995, อ้างใน นลวัชร ขุนลา, และเกษราภรณ์ สุดตาพงศ์, 2558, หน้า 136) และองค์ประกอบหลักที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการความรู้ คือ กระบวนการจัดการความรู้ (KM process) (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2564, หน้า 1) มีขั้นตอนดังนี้ การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) การแสวงหาความรู้และแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) การประมวลการกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) และการเรียนรู้ (Learning) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 83) ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้

กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีการดำเนินงานของการบริหารจัดการกองทุนและการนำเงินที่ได้จากผลประโยชน์ในการปล่อยเงินกู้ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนในด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ด้านสวัสดิการ ด้านสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตรได้รับรางวัลจากองค์กรต่าง ๆ

ในจังหวัดสิงห์บุรีในด้านการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จากการลงพื้นที่ภายใต้ “โครงการบริการวิชาการ” ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อสร้างนักวิจัยรับใช้สังคมและพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย พบว่า กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีจุดเริ่มจากชาวบ้านเป็นหนี้กองทุนที่ไม่สามารถใช้เงินคืนกองทุนได้ ทำให้เกิดปัญหาไม่ชำระหนี้ตามกำหนด และชาวบ้านกู้ยืมเงินนอกระบบทำให้เกิดความเดือดร้อน ไม่มีเงินคืนกองทุน ทำให้ผู้ใหญ่บ้านไปศึกษาดูงานในหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อศึกษาวิธีการแก้ปัญหากองทุนหมู่บ้าน แต่ยังไม่พบวิธีการที่ดีที่จะนำมาบริหารจัดการกองทุนในหมู่บ้าน จึงเกิดการวางแผนหลักการบริหารกองทุนฯ ตามแนวคิดของตนเองเพื่อนำมาบริหารจัดการปัญหาหนี้สินกองทุนหมู่บ้าน และได้เกิดรูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน 9 ปีหมดหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ สร้างสุข (อย่างยั่งยืน) ทำให้กองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จสมาชิกมีเงินมาชำระหนี้ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ในการบริหารกองทุนที่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากองค์ความรู้และศิลปะในตัวของผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นประธานกองทุนหมู่บ้าน อันเกิดจากความตั้งใจและมุ่งมั่นในการช่วยสมาชิก โดยการศึกษาหาความรู้ ฝึกฝน การปฏิบัติงานจนเกิดทักษะและกลายเป็นความชำนาญ เชี่ยวชาญ จึงเป็นประสบการณ์ฝังลึกติดตัว เป็นเทคนิคเฉพาะตัวบุคคล หากความรู้อยู่ที่ตัวผู้นำ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น ลาออก เปลี่ยนหน้าที่ ก็จะมีผลกระทบต่อกองทุนหมู่บ้าน

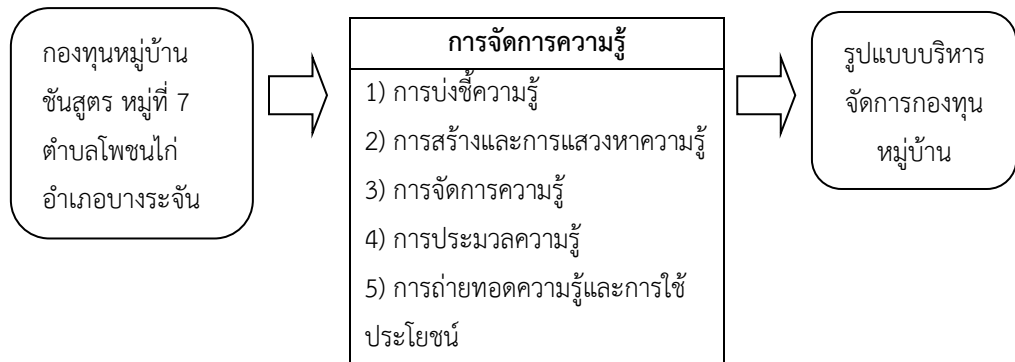
ด้วยเหตุนี้ งานวิจัย “เรื่องการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” จึงต้องการศึกษาการจัดการความรู้ และรูปแบบการบริหารกองทุน เพื่อให้มีการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในชุมชนสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติตามระเบียบกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการได้ข้อมูลองค์ความรู้ครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนแล้ว ยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพระดับบุคคลในการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงาน มีครอบครัวที่อบอุ่น มั่นคง อันจะเป็นพลังที่สำคัญของการสร้างสังคมที่เข้มแข็งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2552 นำสังเคราะห์เป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัย การจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชันสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา มีการดำเนินวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพจึงเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ คณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านชันสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยการเลือกแบบเจาะจงจากกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ประธานกองทุนและกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการกองทุน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) 2. การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของโครงสร้างและขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 ข้อมูลกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและการแสวงหาความรู้ 3) การจัดการความรู้ 4) การประมวลความรู้ และ 5) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์

2.2 แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม โดยมีคำถามในแบบคำถามที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม 3 ส่วน แบ่งเป็น 1) ประเด็นรูปแบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพ 2) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน 3) ประเด็นคำถาม เกี่ยวกับลักษณะของการบริหารกองทุนและกระบวนการในการบริหารกองทุน

2.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านตามลำดับ โดยการศึกษาแนวคิด ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามแนวทางที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า ให้ครอบคลุมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา

2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของถ้อยคำ ค่า IOC รวมทุกเรื่อง = 0.78

2.3.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรเป้าหมายที่ต้องการศึกษา ได้แก่ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ 6 อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 3 คน

2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการดังนี้

3.1 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลจนครบตามจำนวนที่กำหนด คือ 9 คน แบบพบกันโดยตรงระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ (Face to Face Interview) โดยทีมผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาทำการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์และแปลผลต่อไป

3.2 จัดการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง โดยการจดบันทึก/บันทึกเสียง จำนวน 9 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และจัดการสนทนากลุ่มมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การจัดทำข้อมูล (Data Processing) หรือการจัดระเบียบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเรียบร้อยแล้ว มาจัดให้เป็นระเบียบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2 การตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้าด้านข้อมูล และด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล

4.3 เมื่อตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้วจะทำการรวบรวมข้อมูล มาดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นแนวคิดสรุปเชิงนามธรรม (Abstract) เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

4.4 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสร้างรูปแบบการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านขั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีที่เหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ปรากฏผลดังนี้

1.1 การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)

1.1.1 ด้านโครงสร้าง

กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จัดตั้งกองทุน มีรหัสองค์การ 10019510917 เลขที่รับรอง 001099 โดยมีนายธงชัย ก้อนทอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ประสาน จำนวนครัวเรือนของหมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีจำนวน 81 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 146 คน จำนวนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก จำนวน 45 ครัวเรือน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านชั้นสูตรในครั้งแรกที่จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2544 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2-3) พ.ศ. 2544 มีคณะกรรมการ หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 15 คน ในปัจจุบันบริหารจัดการภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 จำนวน 9 คน คัดเลือกระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งกรรมการดังกล่าวต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีภาวะการเป็นผู้นำเสียสละเวลา มีความรับผิดชอบและมีประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับของประชาชนในการบริหารจัดการเงินกองทุนได้

1.1.2 ด้านทุนและการบริหารจัดการกองทุน

กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาล พ.ศ. 2544 จำนวน 1,000,000 บาท ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนเป็นในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนเพื่อให้การบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการกองทุน จะต้องทำทะเบียนต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ทะเบียนสมาชิกกองทุน 2) ทะเบียนคุมคำขอกู้ 3) ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว 4) สมุดจดบันทึกการประชุมกองทุนหมู่บ้าน และ 5) จัดทำบัญชี งบกำไรขาดทุนและงบดุล

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 9 คน มีหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ในการขอกู้เงินจะมีใบคำขอกู้เงิน โดยมีการระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจนต่อคณะกรรมการกองทุน ระเบียบข้อบังคับได้กำหนดไว้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คือ 1) ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การเข้าเป็นสมาชิก การลาออก การฝากเงินออม การถือหุ้น ค่าธรรมเนียม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก 2) ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3) ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินและการชำระคืนเงินกู้ 4) ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน 5) ข้อบังคับเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงาน ของคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน

การรับฝากเงิน สมาชิกได้ฝากเงินในรูปแบบเงินหุ้นและสัจจะและฝากเงินแบบสะสมทรัพย์ (ปรับโครงสร้างหนี้)

การกู้ยืม สมาชิกได้กู้ยืมเงินตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกและจัดทำโครงการที่ยื่นขอกู้ ได้แก่ เงินกองทุนล้าน 1) ผู้กู้ทั้งหมด 45 ครั้วเรือน 2,420,000 บาท 2) เงินออมปรับโครงสร้างหนี้ ยอดรวม 2 ปี จำนวน 498,200 บาท 3) หลักเกณฑ์การออมปรับโครงสร้างหนี้อย่างน้อยหนี้ละ 100 บาท 4) ดอกเบี้ยการกู้เงินออมปรับโครงสร้างหนี้ ร้อยละ 2 บาท ต่อ 1 ปี เงินต้นห้ามเกินเงินออมของตัวเอง ซึ่งคณะกรรมการกองทุนได้ระดมความคิดในการออกแบบการออมของสมาชิกดังกล่าวตัวอย่างการออม ดังภาพ 1

เงินต้น	เงินออมต่อเดือน	เงินออมต่อปี	เงินต้นหลังออม 1ปี		เงินออม 9 ปี (108 เดือน)		
			60,000	600	7,200	52,000	64,800
		50,000	500	6000	44,000	54,000	
		40,000	400	4800	35,200	43,200	
	30,000	300	3600	26,400	32,400		
	20,000	200	2,400	17,600	21,600		
10,000	100	1,200	8,800	10,800			

ภาพ 1 รูปแบบการออมเงิน

ที่มา: (งชัย ก้อนทอง, 2563)

ผลการศึกษาการบ่งชี้ความรู้ในด้านโครงสร้าง และด้านทุนและการบริหารจัดการกองทุนสามารถแบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ ความรู้ชัดแจ้ง และความรู้ฝังลึก ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความรู้ชัดแจ้ง และความรู้ฝังลึก

ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)	ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge)
1. ความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	1. การสร้างความน่าเชื่อถือ
2. วิธีการจดบันทึกบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดทำทะเบียนแยกประเภท	2. การบริหารงานแบบยืดหยุ่น
3. วิธีการรวบรวมเงินออกจากสมาชิก	3. การเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
4. ประโยชน์ของการมีสวัสดิการ	4. การมีทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ในการประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน
5. การส่งเสริมอาชีพของสมาชิก	

จากตาราง 1 พบว่า ความรู้ชัดแจ้งในการบริหารกองทุน ประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน 2) วิธีการจดบันทึกบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดทำทะเบียนแยกประเภท 3) วิธีการรวบรวมเงินออกจากสมาชิก 4) ประโยชน์ของการมีสวัสดิการ และ 5) การส่งเสริมอาชีพของสมาชิก ความรู้ฝังลึก ได้แก่ 1) การสร้างความน่าเชื่อถือ 2) การบริหารงาน

แบบยืดหยุ่น 3) การเป็นกลางไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และ 4) การมีทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ในการประสานงาน
ทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน

1.2 การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) จากการสัมภาษณ์
และสนทนากลุ่มพบว่า กองทุนฯ มีการแสวงหาความรู้ทั้งจากแหล่งความรู้ภายนอกและภายใน ดังนี้

1.2.1 แหล่งความรู้จากหน่วยงานภายนอกที่เกิดจากความตั้งใจของตนเองที่อยากจะได้รับความรู้
ในรูปการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้

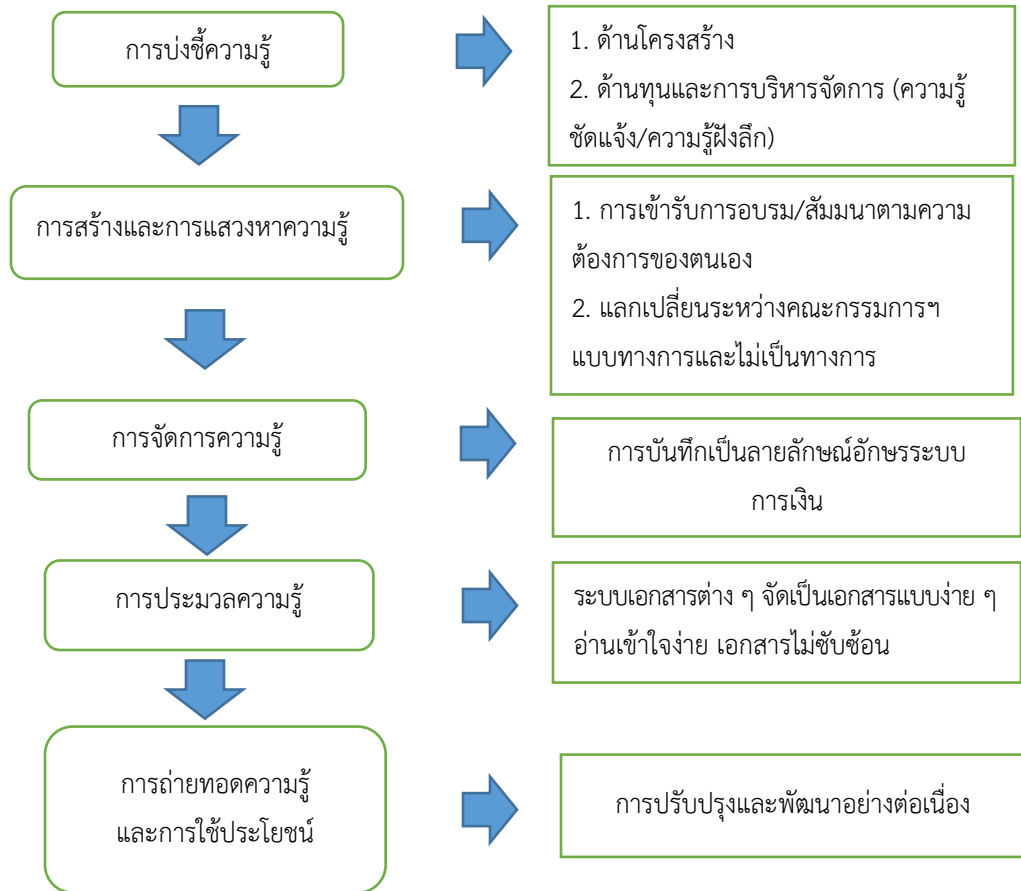
1.2.2 แหล่งความรู้ภายในจากคณะกรรมการกองทุนฯ ด้วยกันเอง ผ่านรูปแบบการประชุมรูปแบบ
ต่าง ๆ จะเห็นได้จากคณะกรรมการหลายคนให้ความเห็นที่ตรงกันเรื่องความรู้ที่ได้จากการประชุมประจำเดือน

1.3 การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ผลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม พบว่า
กองทุนฯ มีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ ใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฯ สมุดฝาก
เงินรายบุคคล บัญชีรับจ่ายประจำหมู่บ้าน ใบรับสวัสดิการ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานในการรับเงิน สวัสดิการ จะเห็นได้ว่า
คณะกรรมการได้แสดงให้เห็นถึงการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถนำความรู้มาใช้ได้ง่าย และมีการ
เตรียมพร้อมเพื่อการใช้ความรู้ในอนาคต

1.4 การประมวลผลความรู้ (Knowledge Codification) การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ คือ
การทำให้ความรู้สามารถเข้าใจได้ง่ายและเป็นที่ยอมรับตรงกัน ซึ่งพบว่าระบบเอกสารต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว จัดเป็น
เอกสารแบบง่าย ๆ อ่านเข้าใจง่ายเอกสารไม่ซับซ้อน เปิดเผยเป็นประจำ สม่ำเสมอ

1.5 การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (Knowledge Transfer and Utilization) การบริหาร
กองทุนฯ ส่วนใหญ่ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวคนมากกว่าความรู้ที่มีการจดบันทึก
การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรมีเฉพาะการบันทึกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบัญชีและระเบียบเท่านั้น ดังนั้นการเข้าถึง
ความรู้ในการบริหารกองทุนฯ จะเป็นการลักษณะของการพูดคุย การสอบถาม ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดได้จากปัจจัย
ส่วนบุคคล เช่น ความสนิทสนมคุ้นเคย ความสามารถในการสื่อสาร แต่อย่างไรก็ตาม จากการสนทนากลุ่ม พบว่า
การจัดประชุมเป็นประจำทุกเดือน มีการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ช่วยทำให้ลดข้อจำกัดดังกล่าวและสามารถ
เข้าถึงความรู้ฝังลึกได้

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร 6 ขั้น ดังแสดง
รายละเอียดในภาพ 2

ภาพ 2 การจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านขั้นสูตร

2. ผลการศึกษารูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านขั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี จากข้อมูลการสนทนากลุ่ม สามารถนำมาสร้างรูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้

2.1 ตั้งเป้าหมายชัดเจนว่า 9 ปี ต้องหมดหนี้ โดยใช้แนวคิดวิธีการจัดการกองทุนหมู่บ้านตามแผนที่ได้วางไว้อย่างเป็นระบบ และได้นำศาสตร์พระราชาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านของการทำงาน

2.2. ภาวะผู้นำ คุณสมบัติหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการความรู้ในการบริหารกองทุนฯ ได้แก่ ความเสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์ การทำงานที่โปร่งใส การเป็นตัวอย่างที่ดี มีการคัดสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน มีการวางแผนที่ดีและรัดกุม แก้ปัญหาได้ตรงตามจุด มีการศึกษาดูงานเสริมสร้างความรู้และนำมาปรับใช้ในหมู่บ้านเป็นประจำ

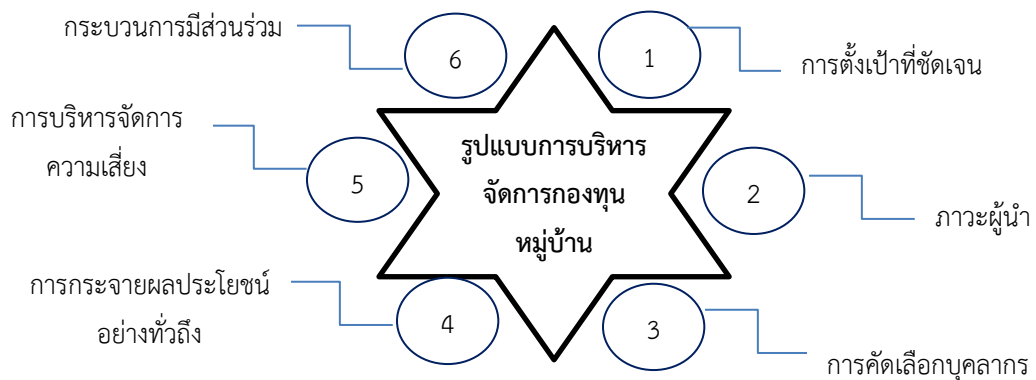
2.3 การคัดเลือกบุคลากร โดยเริ่มจากการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานให้ตรงกับสายงาน ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการสอบคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาทำงานในกองทุนหมู่บ้าน

2.4 การกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง โดยให้สมาชิกกู้เงินเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่ายในการครองชีพ บรรเทาเหตุฉุกเฉินในกรณีที่จำเป็นเพื่อใช้ในการลงทุนแก่เกษตรกรในหมู่บ้าน

2.5 การบริหารจัดการความเสี่ยง เริ่มจากการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ เป็นบุคคลที่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงินและเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้ การควบคุมและติดตามการใช้เงินกู้คณะกรรมการมีผู้ติดตามการใช้เงินกู้ หรือติดตามการทำโครงการว่าสมาชิกผู้กู้ ให้นำเงินไปทำผิดวัตถุประสงค์ในการขอกู้หรือไม่ ถ้าผิดวัตถุประสงค์ คณะกรรมการกองทุนจะให้ออกจากการเป็นสมาชิกยึดเงินสัจจะเงินหุ้น และเรียกเก็บเงินที่กู้ไปคืนแก่กองทุนทันที ถ้าผู้กู้ไม่นำเงินกู้มาคืนทางคณะกรรมการกองทุน จะเรียกเงินคืนจากผู้กู้ที่ค้ำประกันของผู้ที่กู้ยืม

2.6 กระบวนการมีส่วนร่วม คณะกรรมการกองทุนเสริมสร้างหมู่บ้านให้เข้มแข็ง โดยมีกิจกรรมร่วมกันและเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมคิดร่วมทำ เพื่อแก้ไขปัญหาของกองทุนหมู่บ้าน โดยใช้คณะกรรมการเป็นตัวประสาน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทีมวิจัยจึงนำเสนอรูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร 6 ประเด็น ดังแสดงรายละเอียดในภาพ 3

ภาพ 3 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

อภิปรายผล

จากผลสรุปการวิจัยข้างต้น สามารถนำสู่การอภิปราย ได้ดังนี้

1. การจัดการความรู้จัดกองทุนหมู่บ้านชั้นสูตร หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ 1) การบ่งชี้ความรู้ มี 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านโครงสร้าง และด้านทุนและการบริหารจัดการ มีลักษณะการใช้ความรู้ฝังลึกที่เกิดจากประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน เป็นระยะเวลานาน จัดเป็นขั้นตอนการกำหนดความรู้ที่สำคัญ ทำให้มีการดึงความรู้และประสบการณ์ของผู้นำ (ผู้ใหญ่บ้าน) มาใช้ตั้งแต่ในระยะก่อตั้งกองทุนฯ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ เน้นใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนระหว่างคณะกรรมการฯ ซึ่งจัดเป็นกระบวนการแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนความรู้ที่มีประสิทธิภาพซึ่งมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ และถือว่ามีเหมาะสมกับบริบทของชุมชน 3) การจัดการความรู้ มีการบันทึกรายการทางการเงิน ซึ่งจะใช้เป็นหลักฐานทางการเงินของกองทุนฯ ถึงแม้ว่าจะเป็นหลักฐานที่

จัดทำอย่างง่ายแต่จัดว่าเอกสารเป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้ จัดเป็นการจัดเก็บความรู้ที่เป็นระบบและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว 4) การประมวลความรู้ มีระบบเอกสารต่าง ๆ จัดเป็นเอกสารแบบง่าย ๆ อ่านเข้าใจง่าย เอกสารไม่ซับซ้อน และ 5) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากประเด็นการเรียนรู้ ซึ่งคณะกรรมการกองทุนฯ ได้ใช้ความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ (Learning) ซึ่งทั้ง 5 กระบวนการจัดความรู้ สอดคล้องสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การค้นหาความรู้ คือ การค้นหามีความรู้อะไรบ้างในองค์กร และความรู้อะไรบ้างจำเป็นต้องมี 2) การสร้างความรู้และแสวงหาความรู้ โดยการกำหนดวิธีการในการดึงความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จัดหาเนื้อหาที่เหมาะสม สร้างความรู้ขึ้นจากความรู้เดิมหรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ เพื่อให้ได้ความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มี 3) การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบและสามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ เป็นการประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้ และ 5) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ โดยมี การแบ่งปันความรู้ประเภทความรู้ที่ชัดเจน และความรู้ที่ฝังอยู่ในคน

2. รูปแบบการบริหารกองทุนหมู่บ้าน มีรูปแบบที่เหมาะสมดังนี้ 1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นส่วนสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการทำงานที่ดีมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ แก้วกล้า เกิดทวี (2561) ได้ศึกษาเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้ต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับคณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า กำหนดเป้าหมายหรือทิศทางในกระบวนการทำงาน เป้าหมายเป็นตัวกำหนดโครงการที่จะเกิดขึ้นและยังเป็นตัวชี้วัดถึงผลการปฏิบัติงานที่องค์กรต้องการไปให้ถึง 2) ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยหนึ่งต่อความสำเร็จในการบริหารงานกองทุนฯ มีความเสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์ การทำงานที่โปร่งใส การเป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำมีความตั้งใจจริงที่จะหาวิธีการให้ชาวบ้านมีเงินมาใช้หนี้กองทุนหมู่บ้านศึกษาการแก้ปัญหากองทุนหมู่บ้าน และได้แรงบันดาลใจจากทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) นำมาเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิต เป็นผู้นำที่ได้รับความเคารพนับถือจากชุมชน เป็นอดีตกำนัน เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี นำไปสู่การยอมรับจากคนในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐชน วงษ์ขำ (2560) ศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา กองทุนที่ได้รับการพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของนโยบาย และมีทัศนคติที่ดีและมีความตั้งใจจริงต่อการดำเนินการตามนโยบาย ยินยอมในการรับนโยบายจากส่วนกลางด้วยความเต็มใจ ส่งความสำเร็จในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน 3) การคัดเลือกบุคลากร สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานให้ตรงกับสายงาน ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกองทุนฯ ได้ให้อำเภอเป็นหน่วยงานกลางที่ไม่มีส่วนได้เสียในกองทุนทำหน้าที่คัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด มีการแบ่งหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้ชัดเจน สอดคล้องกับ สุรพงษ์ มาลี (2563) กล่าวปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดสำเร็จในองค์กร คือ ระบบบุคลากร ซึ่งต้องมีการกำหนดหน้าที่งานให้กว้าง (Broad Job Definition) สร้างสมดุลระหว่างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) และการมีทักษะที่

หลากหลาย (Diversification) 4) การกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกองทุนมีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามแนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ไม่มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงให้สมาชิกผู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ และลดรายจ่ายในการครองชีพบรรเทาเหตุฉุกเฉินในกรณีจำเป็น 5) การบริหารจัดการความเสี่ยง กองทุนหมู่บ้านใช้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กองทุนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการได้เล็งเห็นคุณประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง มีการดำเนินการตามขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง พร้อมทั้งจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการทำงานและบริหารของกองทุนหมู่บ้าน สอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เสาะแสวง (2562) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอหนองเสือ และอำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า การประเมินความเสี่ยง การบริหารจัดการตอบสนองความเสี่ยง ส่งผลต่อการบริหารของกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ 6) การมีส่วนร่วม มีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รับฟังความคิดเห็น จะเห็นได้จากการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ หากเป็นเรื่องที่สำคัญ จะใช้มติที่ประชุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนในชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมทั้งในการวางแผน และการดำเนินงานเป็นการลดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกส่งผลต่อความสำเร็จ สอดคล้องกับ วิชัย ปรางค์จันทร์, และกานต์ เสกขุนทด (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กองทุนหมู่บ้านชั้นสูงควรต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ทั้งความรู้ที่ชัดเจน และความรู้ฝังลึก การพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการของกองทุนหมู่บ้านฯ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างความยั่งยืนในระยะยาว โดยการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุน การคิดค้นนวัตกรรมในการบริหารกองทุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารกองทุน ปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน

2. พัฒนาชุมชนอำเภอ/พัฒนาชุมชนจังหวัดควรมีนโยบายการจัดกิจกรรมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อสร้างเครือข่ายต่อยอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเชิงเปรียบเทียบระหว่างชุมชนเพื่อสร้างรูปแบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

2. ควรใช้การวิจัยและพัฒนา เพื่อการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- แก้กั๊ก เกิดทวี. (2561). เป้าหมายเชิงกลยุทธ์การรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้ต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาเปรียบเทียบคณะทันตแพทยศาสตร์และคณะสาธารณสุขศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐชน วงษ์ขำ. (2560). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา กองทุน ที่ได้รับการพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐपालิน นิลเป้ง, วริศา วรวงศ์, เขมิกา สิริโรจน์พร, สุพัตรา สินธุบัว, และอุไรวรรณ ทวยจันทร์. (2563, ตุลาคม). การใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(10), 1 - 16.
- ธงชัย ก้อนทอง. (2563, 23 มีนาคม). โครงการกองทุนหมู่บ้านขั้นสุด หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. [สไลด์ PowerPoint]. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นการจัดการความรู้กองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลโพชนไก่ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธนสาร ธรรมสอน. (2564, มกราคม-มีนาคม). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารสมาคมนักวิจัย, 26(1), 339 - 347.
- นลวัชร ขุนลา, และเกษราภรณ์ สุดตาพงศ์. (2558, มกราคม-มิถุนายน). การจัดการความรู้สู่การสร้างองค์กรที่ประสบความสำเร็จ. วารสารนักบริหาร, 35(1), 133 - 141.
- พิเชษฐ์ ตระกูลกาญจน์. (2561, เมษายน-มิถุนายน). การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11(2), 101 - 110.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2564). แผนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) “ด้านบริหารจัดการ” ประจำปีงบประมาณ 2564 คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย ปรางค์จันทร์, และกานต์ เสกขุนทด. (2559, กันยายน-ธันวาคม). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 10(3), 154 - 165.
- ศักดิ์ชัย เสาะแสวง. (2562, มกราคม-มิถุนายน). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอนองเสือ และอำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี: การวิเคราะห์โดยใช้หลักความรับผิดชอบทางสังคม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 11(1), 31 - 43.

- สัญญา เคนาภูมิ. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์
โดยวิธีการจัดการความรู้. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 5(2), 13 - 32.
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **การจัดการความรู้ (Knowledge Management)**.
กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สิทธิพร ชูสิทธิ์, จุฬารัตน์ วัฒนะ, และชูศักดิ์ เอื้อองโชคชัย. (2561, มกราคม-มิถุนายน). รูปแบบการจัดการ
ความรู้เพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
วารสารการบริหารปกครอง, 7(1), 129 - 150.
- สุรพงษ์ มาลี. (2563). Resilient Organization and Workforce: คุณลักษณะขององค์กรและกำลังคนที่จะรอด
พ้นวิกฤติในศตวรรษที่ 21. **วารสารข้าราชการ**, 62(2), 15 - 20.
- Firestone, Joseph M., & McElroy, Mark W. (2003). **Key Issues in The New Knowledge
Management**. Burlington: Executive Information System.
- Kaboski, J. P., & Townsend, R. M. (2011, September). A Structural Evaluation of a Large-scale
Quasi-Experimental Microfinance Initiative. **Econometrica**, 79(5), 1357 – 1406.
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). **The Knowledge-Creating Company: How Japanese
Companies Create the Dynamics of Innovation**. New York: Oxford University Press.